

Dražen Pejić
Marko Zeljković
Mladen Sedar

POTREBA ZA IZRADOM STRATEGIJE RAZVOJA SPORTA U GRADU VUKOVARU

1. UVOD

U ovom radu sport promatramo i definiramo u najširem smislu, a pod pojmom sport „podrazumijevamo sve oblike tjelesnog vježbanja koji, putem neobaveznog ili organiziranog sudjelovanja, imaju za cilj izražavanje ili poboljšanje tjelesnih sposobnosti i mentalnog blagostanja, sklapanje društvenih veza ili ostvarivanje rezultata na svim razinama natjecanja“ (*European Sport Charter*/Europska športska povelja, 1992). Sportom se smatraju svi oblici tjelesnog vježbanja od rekreativnog vježbanja građana, školskog i akademskog sporta, sporta osoba s invaliditetom, natjecateljskog sporta, sporta u vojsci i policiji te vrhunskoga sporta.

U posljednjih 30-ak godina napisano je i objavljeno više dokumenata i studija koji su imali za cilj konceptijsko, strateško ili programsko određenje razvoja sporta ili pojedinih njegovih dijelova u Republici Hrvatskoj.

Nacionalno vijeće za sport kao „najviše stručno tijelo koje se brine za razvoj i kvalitetu sporta u Republici Hrvatskoj“ (čl.3 st.1, Zakon o sportu, NN, 71/06,), a u skladu sa zakonom definiranim zadaćama: 1) da raspravlja o pitanjima i značenjima za sport te predlaže i potiče donošenje mjera za unapređenje sporta i 2) da utvrđuje prioritetne projekte, elaborate i studije za njihovo financiranje u sustavu javnih potreba u sportu (čl.3 st.2, Zakon o sportu, NN, 71/06,), na svojoj drugoj sjednici održanoj 21. rujna 2010. godine usvojilo je dokument pod nazivom „Program izrade analitičkih dokumenata i studija za razvoj sporta u Republici Hrvatskoj“. Tim dokumentom predviđena je izrada studije pod nazivom „Temeljna načela i smjernice razvoja sporta u Republici Hrvatskoj“ koja bi bila temeljni razvojni dokument za sve jedinice lokalne samouprave u Republici Hrvatskoj pa tako i u gradu Vukovaru.

2. POVIJEST I TRADICIJA VUKOVARSKOG SPORTA

Grad Vukovar status grada dobio je još 1331. godine te je razvijao svoj društveni život sukladno razvoju gospodarstva, prometa i povezanosti s Europom. Pod utjecajem srednje Europe i otvaranjem realne gimnazije 1892. godine, vrlo brzo se

među mladima početkom 20. stoljeća razvija sport, prije svega na vodi (veslanje, plivanje, jedrenje), nogomet, tenis, boks, odbojka, te rukomet, košarka, kajak, borilački sportovi, boćanje i dr.

Sportske organizacije u bivšoj općini Vukovar još 1954. godine osnovale su Savez za fizičku kulturu općine Vukovar koji je temeljem Zakona o sportu 1991. godine organiziran kao Savez sportova općine Vukovar, a nakon novog teritorijalnog ustroja Republike Hrvatske, kao Savez sportova grada Vukovara.

Sportske organizacije grada Vukovara, članice Saveza, djelovale su temeljem svojih programa te okupljale članstvo svih uzrasnih kategorija. U Vukovaru je Sportsko društvo „Borovo“ okupljalo sportaše u 17 sportskih klubova (većina sportskih grana) i organizacija: nogometni klub, košarkaški klub, rukometni klub, stolno teniski klub, šahovski klub, plivački i vaterpolo klub i dr. Ovi klubovi i društva dostizali su visoke sportske rezultate na natjecanjima u tadašnjoj državi.

Nogometni savez općine Vukovar s 31 klubom (od čega je 6 klubova iz grada Vukovara) bio je uzoran organizator natjecanja za više od tri tisuće nogometaša i nogometnih djelatnika. Dobro organiziran školski sport, organiziran kroz Savez školskih sportskih društava, s vrijednim pedagozima tjelesne i zdravstvene kulture, bio je pravo izvorište talenata i mjesto prve selekcije sportaša. Veliki kompleks sportskih objekata sa svojim visokim standardom omogućavao je izvrsne uvjete za sportske pripreme i natjecanja...

3. SMJERNICE RAZVOJA VUKOVARSKOG SPORTA

Danas sport u hrvatskom društvu zauzima istaknuto mjesto. Ta je činjenica svakako ohrabrujuća. Međutim, snažan je dojam da se sportu u gradu Vukovaru još uvijek ne pristupa dovoljno sustavno. Danas značajan broj zemalja svijeta razvoju sporta pristupaju planski i strateški. Vlade tih zemalja učinile su niz koraka k ozbiljnoj analizi svih segmenata sustava sporta u svojim zemljama s ciljem postizanja još većih sportskih uspjeha i optimalnog iskorištavanja sportskih resursa i talenata s kojim raspolažu. Vukovar još nije dostigao taj stupanj promišljanja o sportu. Stoga je u Vukovaru ubuduće potrebno uvažiti sljedeće smjernice razvoja:

- potrebno je izraditi niz studija i analiza pojedinih sustava vukovarskog sporta s ciljem prikupljanja konkretnih pokazatelja stanja Vukovarskog sporta
- potrebno je definirati strateške ciljeve budućeg djelovanja u području sporta
- potrebno je izraditi jasan, konkretan i provediv program razvoja sporta kojima će se operacionalizirati strateški ciljevi i unaprijediti sustav sporta na području grada Vukovara.

4. SPORTSKI KLUBOVI I STRATEGIJA NJIHOVOG RAZVOJA

Danas sport u gradu Vukovaru čine sportski klubovi, koji u dovoljnom broju predstavljaju grad Vukovar na regionalnoj, državnoj i europskoj razini. Na području grada Vukovara u 2015. godini, djeluje 47 sportskih klubova organiziranih u 18 sportskih grana.

Na području grada Vukovara prevladava amaterski sport, tzv. „mali“ klubovi koji su okosnica vukovarskog sporta. Također ne postoji strategija koja prepoznaje manje ili više vrijedne sportove.

Kako bi se utvrdio ovaj osjetljivi segment sporta, potrebno je utvrditi ciljeve koji u sebi sadržavaju: onemogućavanje osnivanja novih sportskih klubova bez pokrića, utvrditi vrijednosti novih sportova, kao i pojedinačne klubove nositelje kvaliteta. Naprijed navedene ciljeve treba realizirati kroz:

- utvrđivanje obveznih kriterija i mjerila za osnivanje sportskih klubova
 - izrada kategorizacije sportova - sportskih klubova (vrednovanje)
 - donošenje pravilnika o nositeljima kvalitete vukovarskog sporta
 - izrada plana potencijalnog ulaganja u pojedini sport
 - pravilnik o uvjetima i kriterijima za financiranje programa sportskih udruga
- Prijedlog mjera:
- u sljedećem periodu (2016-) s javnog načina sufinanciranja sporta težiti što više k tržišnom

- težište potpore pružati u stvaranju uvjeta za sport i stručni kadar u sportu
- kroz mrežu sportskih objekata određivati status klubova i klupskih selekcija
- utvrditi kriterije za individualne i kolektivne sportove
- kroz sufinanciranje sportskih klubova razlikovati klubove u redovnom sustavu natjecanja, klubove po podnesenim programima u regatnom i turnirskom natjecanju
- planski osmišljavati osnivanje sportskih klubova i pružati im financijsku potporu, a ne po drugim osnovama i željama osnivača novih klubova
- kroz sustav nagrada, vrednovati ostvarene i postignute sportske rezultate pojedinaca i sportskih kolektiva
- sačiniti analizu o broju klubova istog granskog sporta te konstruktivnim prijedlozima utjecati na potreban broj istih u odnosu na mogućnost opravdanog postojanja takvih klubova.

5. MOGUĆNOST PROVEDBE STRATEGIJE

U gradu Vukovaru postoje optimalna, materijalna, kadrovska i organizacijska osnova koja omogućava pronalaženje novih organizacijskih, stručnih i gospodarskih rješenja za provedbu strategije sporta grada Vukovara.

Pri rješavanju provedbe strategije, nužno je pretpostaviti neke sadržaje koji se odnose na:

- transparentnost svih podataka
- osjetljivost prema gospodarskoj realnosti na području grada i šire
- sveobuhvatnosti i cjelovitosti sporta grada Vukovara
- osiguranju financijskih sredstava u proračunu grada u dužem vremenskom periodu
- poticati zapošljavanje stručnog kadra za potrebe sporta.

Za budućnost Vukovarskog sporta, njegovo poticanje i promicanje potrebno je da Grad Vukovar preko svog Društvenog odjela za sport i branitelje i sa Zajednicom sportskih udruga grada Vukovara djeluju kao partneri, što će zasigurno omogućiti kvalitetno rješavanje gore navedenih pretpostavki.

U provođenju ove strategije potrebna je suradnja s fizičkim i pravnim osobama koje utječu na formiranje javnog mijenja, gospodarskim i društvenim institucijama. Za uspješno provođenje ove strategije potrebno je usklađenje suradnje tijela lokalne samouprave i potpore svih sudionika u procesu dogovaranja.

U međusobnoj komunikaciji između sportskih djelatnika, treba prije svega polaziti od ispravne tvrdnje da ne postoje „veliki“ i „mali“ sportovi, sportovi veće i

manje važnosti. Isto tako treba reći da ne postoji diskriminacija među sportovima u smislu „muški sport“ ili „ženski sport“.

Sagledavajući opće rizike u provođenju strategije moguće su pojave:

- inertnosti sportskih djelatnika
- nepostojanje pozitivnog nastojanja za uspostavu novih odnosa koji utvrđuju zatečeno stanje i definiraju perspektivnost svakog sporta, sportske grane ili aktivnosti
- strah od uspostave točno utvrđenih odnosa
- neposjedovanje dovoljnog kvantuma znanja, sposobnosti i zainteresiranosti za razumijevanje i provedbu strategije
- strah od primjene novoga.

6. ZAKLJUČAK

Postojeće probleme u strategiji razvoja sporta u gradu Vukovaru, a tako i strateške promjene u razvitku sporta, nemoguće je riješiti donošenjem samo jednog posebnog zakona o sportskoj djelatnosti. Preko 95% sportskih aktivnosti koji se odvijaju u neprofitnim i nevladinim sportskim organizacijama (klubovima) ovise o potpori grada Vukovara. Koliko god novi, izmijenjen i dopunjen, Zakon o sportu bio precizan i sveobuhvatan, on ne može riješiti sva pitanja sportske djelatnosti. Stoga interesi sporta moraju biti ugrađeni u regulativu svih ostalih djelatnosti vezanih uz sport. Porezni sustav u sportu dio je ukupnog poreznog sustava hrvatske države. Programi tjelovježbe, školskog i akademskog sporta provode se i financiraju putem sustava obrazovanja, što mora biti regulirano odgovarajućim zakonskim rješenjima; sportska infrastruktura grada Vukovara kao dio ukupne hrvatske infrastrukture mora biti riješena regulativom prostornog uređenja i zaštite okoliša itd. Zakonom o sportu treba riješiti sva važna pitanja osnove sportske djelatnosti, definirati sudionike u sportu, ustroj sporta i temeljne odnose u sportu te financiranje sporta, ali uvijek vodeći računa o usklađenosti tog Zakona s ukupnom zakonskom regulativom Republike Hrvatske. Zakon o sportu mora regulirati sportsku djelatnost u skladu s općeprihvaćenom i u Državnom saboru utvrđenom koncepcijom i strategijom razvoja sporta kao društvene djelatnosti od posebnog značenja i interesa.

7. LITERATURA

1. Radna skupina, Radni materijali Ureda za društvene djelatnosti grada Vukovara, neobjavljeno, 2015. god.
2. Zakon o sportu, NN 71/06, 150/08, 124/10, 124/11, 86/12, 94/13.
3. file:///C:/Temeljna%20nacela%20razvoja%20sporta.%20pdf%20.pdf „Temeljna načela i smjernice razvoja športa u Republici Hrvatskoj“, radni materijali, 2011.